

заводів, Уралмашу, Кузнецькбуду, Магнітбуду, Дніпрогесу. Обладнання Дніпрельстану коштувало 31 млн. валютних крб., а для ХТЗ –15,3 млн. крб. Отже, на їх спорудження вистачило саме валютних коштів ВУК „Торгсин“, вилучених протягом 1932 р. (13,8 млн. крб.) та в 1933 р. (24,8 млн. крб.). Протягом 1932–1935 рр., за підрахунками істориків, система торгсину „заготовила“ 98,7 т чистого золота, а вся золотопромисловість СРСР видобула у 1933 р. 82,8 т золота. Тоталітарний режим витворив та здійснив цинічну форму масових заготівель побутового золота – ТОРГСИН, яку у 30-х рр. люди тлумачили таким чином: Товарищи Опомнітесь! Родина Гибнет. Сталин Истребляет Народ. Якщо зважити, що від голоду в Україні померло близько 10 млн. осіб, то життя українського селянина коштувало 3,9 торгсинівського карбованця.

КАНІБАЛІЗМ – АПОГЕЙ ГОЛОДОМОРУ

Історики сперечаються стосовно кількості жертв голодомору, але є події і явища, які затьмарюють будь-яку статистику. До них можна віднести масові випадки канібалізму в українському селі 1933 р., хоча вони траплялися і весною 1932 р. Його наукові тлумачення (антропофагія, некрофагія, канібалізм) не передають глибини трагедії та мутації людської психіки. У божевільних очах людодіда смерть втрачала страх і святість, спокуту і гріх, біль і співчуття.

Архівні фонди зафіксували сотні випадків канібалізму в Україні, розслідуванням яких займалося ГПУ. Спалах людодіства припадає на весну – початок літа 1933 р. Поїдання людей були зафіксовані в усіх областях УСРР. Так, в с. Байдівка Старобільського району Донецької області 37-річна жінка харчувалася трупом її померлого чоловіка, котрого нікому було похоронити, а в неї не вистачило фізичних сил „вирити могилу“. 5 травня 1933 р. в с. Бойки Решетилівського району Харківської області жінка разом з дорослою донькою, яка мала немовля, задушили його і зварили. В Охтирському районі 20 травня того ж року чоловік з дружиною заманили до хати бездомну 8-річну дівчинку, яку зарізали. Жінка-людодідка зізналася: „Я та мій чоловік 3. К.

заманили до себе в хату дівчинку років восьми В. М., затянули їй на шиї мотузку і зашморгнули, а потім мій чоловік перерізав цій дівчинці шию, для того щоб зійшла кров, після чого м'ясо варили та їли“. У с. Тарасівці Великописарівського району напівбожевільна мешканка села вбила для споживання трьох безпритульних дітей: хлопчика 3-х років і двох дівчаток 6-ти та 10-ти років. У селі Горошино Оболонського району на початку травня 1933 р. батько, скориставшись відсутністю дружини, зарізав малолітнього сина, тілом якого харчувався декілька днів. В протоколі його допиту від 25 травня зазначено обставини цього ганебного акту: „Приблизно з перших чисел травня місяця в мене не стало зовсім чого їсти, і я 3 травня цього року зарізав свого сина О. восьми років. Зарізав я його за таких обставин: дружина моя була в селі Чернече Семенівського району на ярмарку, де вона пробула 3 дні. Я в ці дні був дома сам зі своїми дітьми. Вночі під 3 травня мої сини Г. та О. лягли спати на лежанку, де і завжди сплять. Я задумав тієї ночі зарізати свого меншого сина О. з метою вживання до їжі. Для цього я сина Г. відправив спати на піч, а сам взяв кухонний ніж, якого ще вдень нагострив, і перерізав горло синові О. Коли я різав сина О., то він міцно спав і жодного разу навіть не крикнув. Труп О. я поклав у ночовки, які приготував ще вдень – і ці ночви заховав під підлогу, щоб не бачив старший мій син Г. Коли настав ранок і мій син Г. запитав де О. то я відповів йому, що О. пішов на хутір Зикринци до двоюрідного брата“. Він мав, крім малолітніх дітей, старшого сина і доньку, яка працювала друкаркою в ГПУ. Батько-людодій, котрий явно збожеволів, пояснював слідчому ГПУ психологічні мотиви вчинку: „раз риба поїдає рибу, то може поїдати і людина людину“. В селі, у якому він мешкав, давно велися розмови про людодійство.

На Дніпропетровщині, де голодомор охопив кожне село, факти людодійства фіксували районні управління ГПУ. В с. Константинівка Мелітопольського району „селянин-одноосібник“, якому було всього 20 років, спочатку харчувався трупом померлої матері, а трохи згодом – тілом померлої дитини, піля чого і сам помер. У квітні 1933 р. двоє братів та дружина спочатку зрізали колоски, хоча мали трудодні, але не дочекалися їх розподілу, вдалися до „полювання“ за людьми. „Ми вирішили вбивати лю-

дей, – зізналися вони слідчому, – і м'ясо вбитих вживати до їжі“. В с. Тихоновка Терпінянського району 35-річна мати похоронила двох померлих від голоду дітей, а доньку зарізала, щоб прогдувати себе та маленьку дівчинку. Її чоловік був на курсах трактористів, а повернувшись не знайшов дітей. Довідавшись про сімейну трагедію, заявив про скоєне вбивство органам влади, переповідаючи обставини жахіття: „Я повернувся з курсів трактористів, де навчався з березня 1932 р., і, зайшовши до хати, застав лише лежачу в ліжку жінку, а в хаті не було старшого сина М., і коли я став балакати з дружиною, то вона мені розповіла, що двоє дітей померли, а доньку Л. вони задушили і з'їли. Його син, якого чомусь назвали „сином куркуля“, пероповів обставини скоєного: „Не пам'ятаю якого числа я разом з моєю мамою Г. А. С. задушили мою сестричку Л 4-х років. Мати тримала руки і ноги, а я міцно придавив горло, потім відрубали ноги, руки поварили і з'їли ми дівчинку за 4 дні. Мати моя їла м'ясо дівчинки, правда, не багато, а я більше їв сам. Коли душив сестричку, то вона не кричала, нутрощі вирізала мати знизу до підборіддя, розрізали пополам м'ясо і поклали в казан та варили“. Мати зізналася, що до вбивства її змусила голодна смерть двох дітей та нестерпне голодування її 12-річного сина і її самої.

Як не пригадати трагічну долю жінки з поеми Миколи Руденка „Хрест“:

*А я діточок побила
До схід сонця поварила,
Трактористу-молодцю
Наробила холодцю.*

*Їж, коханий, не барися
Виплюнь пальчики Орісі,
Від синів та від дочок
Тільки жменька кісточок.*

*Їж, Іване! Пий, Іване
Хай коханячко не в'яне
Ти ж казав: якби сама...
Подивись, дітей нема.*

*Душі їх пішли до раю
Я ж останки позбираю
Та й землиці їх віддам
Всі ми будемо отам!*

Вивчення кримінальних справ канібалів, якими займалися органи ГПУ, свідчить про те, що людоїди не мали освіти і все своє життя займалися землеробством, а причиною скоєного був голод. Справи зберегли реальні прізвища канібалів, а фотографії їхні опухлі від голоду обличчя. Реєстраційні книги смерті органів ЗАГСів зберегли записи, у яких записували причини смерті:

„зарізано людоїдом“ „батько зарізав і з’їв“, „зарізано для їжі“. А відбувалося подібне гріхопадіння у селах Сосонка, Якушинці, Гавришівка, Хмельове Вінницького району протягом лютого-серпня 1933 р. Випадки людоїдства були зафіксовані органами ГПУ та сільськими радами в селах Кам’янського, Любашівського, Владіївського районів Одеської області. Факти канібалізму стали масовим і звичним явищем для селян Букського, Володарського, Черняхівського, Звенигордського, Сквирського, Андрушівського, Фастівського, Брусилівського, Лугинського, Тетіївського, Попельнянського, Лисянського, Богуславського, Тетіївського, Ставищанського, Рокитнянського та інших районів Київської області. „За останній час, – наголошувалося у звіті облвідділу ГПУ, – ми помічаємо значне зростання труподства і людоїдства. Щоденно з районів одержуємо – 10 і більше донесень“. Зазначалося, що в уражених голодом селах „з кожним днем міцніє думка, що можна вживати для харчування людське м’ясо“. Випадки людоїдства викривали органи ГПУ, сусіди, сільські ради, постраждали батьки. До цього ганебного явища селян спонукав голод. Зокрема, в с. Оленівка Фастівського району мати задушила двох рідних дітей димом, щоб прогодувати себе та старшу доньку, яка відмовилася їсти м’ясо своїх сестричок. В с. Гостра Могила Ставищанського району „середняк-одноосібник“ вивіз хліб на заготівельний пункт, відтак вбив 14-річну доньку та 12-річного сина, щоб прогодувати решту дітей і самого себе.

Голодний психоз і тривале недоїдання спричинили мутацію моралі. Селяни-канібали втратили людський облік. Їх судили, тому що вони вчинили моральний і кримінальний злочин, але чи були вони злочинцями? Що спонукало їх до людоїдства? Голодомор! Вампірами ХХ століття були не селяни, а Сталін, Молотов, Косіор, Постишев. Вони запровадили систему масового фізичного винищення українського народу, в історії та генетичній пам’яті якого – канібалізм завжди вважався явищем аморальним.